



LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Švitrigailos g. 42, LT-03209 Vilnius, tel. (8 5) 278 5602,
faks. (8 5) 213 2270, el. p. ltsa@ltsa.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188647255

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2020-09-__ Nr. 15B-____
Į 2020-06-10 Nr. 2-2962

MOTYVUOTA IŠVADA AUTOBUSŲ STOČIŲ VEIKLOS KONTROLĖS SRITYJE

1. BENDRA INFORMACIJA

Autobusų stočių veiklos kontrolės srityje funkcija (toliau – funkcija) vertinta antikorpuciniu požiūriu, nes ši veikla atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatytą korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų („veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu.“).

Vertintu laikotarpiu funkciją vykdė Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) Priežiūros departamento Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio skyriai (1 pav.).

4.13. kontroliuoja autobusų stočių veiklą, vertina autobusų stočių atitiktį nustatytiems reikalavimams;

(Priežiūros departamento Vilniaus (Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio) skyriaus nuostatai, 1 pav.)

Taip pat vertintu laikotarpiu prie nurodytos funkcijos įgyvendinimo prisideda Administracijos transporto veiklos skyrius (2 pav.)

4.15. vertina autobusų stočių atitiktį nustatytiems reikalavimams;

(Transporto veiklos skyriaus nuostatai, 2 pav.)

Vertintas laikotarpis – 2019 m. balandžio 15 d. – 2020 m. rugsėjo 30 d.

Vertinimą atliko Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) Teisės ir rizikų valdymo skyriaus patarėja Laura Baltulienė.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas:

2.1.1. Administracijos nuostatai;

2.1.2. Transporto veiklos skyriaus, Priežiūros departamento, Priežiūros departamento Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio skyrių nuostatai ir pareigybių aprašymai;

2.1.3. Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksas;

2.1.4. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymas Nr. 3-734 „Dėl autobusų stočių veiklos nuostatų patvirtinimo“;

2.1.5. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymas Nr. 3-223 „Dėl keleivių ir bagažo vežimo kelių transportu taisyklių patvirtinimo“;

2.2. Vertinimo metodas – teisės aktų ir Administracijos atliekamų procedūrų, vykdančių funkciją, dokumentų lyginamoji analizė (atitikties įvertinimas), pokalbiai su atsakingais Administracijos valstybės tarnautojais ir darbuotojais, dirbančiais pagal darbo sutartį (toliau – Administracijos darbuotojai), Transporto veiklos skyriaus ir Priežiūros departamento (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio skyriai) atsakingų už autobusų stočių veiklos kontrolės funkcijos vykdymą, rizikų vertinimas pagal LTSA galiojančią Rizikų valdymo politiką¹.

2.3. Analizės rezultatai.

Vertintu laikotarpiu Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejų nefiksuota. Taip pat nefiksuota kitų panašaus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės aktų pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė ar kitokia teisinė atsakomybė. Korupcijos rizikos veiksniai, galintys sudaryti prielaidas pasireikšti korupcijai, vertinti pagal klausimyną (1 priedas), sudarytą STT rekomendacijų² pagrindu. Papildomai įvertintos Administracijos Priežiūros departamento bei Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio skyriuose kylančios rizikos autobusų stočių veiklos kontrolės srityje (Priežiūros departamento funkcijų vertinimas, 2 pav.), (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio skyrių funkcijų vertinimas, 3 pav.), (Transporto veiklos skyriaus funkcijų vertinimas, 4 pav.).

Analizės rezultatai pateikti šios išvados 3 skyriaus 1–7 punktuose.

RIZIKOS VEIKSNIŲ APIBŪDINIMAS IR VERTINIMAS												
Struktūrinio padalinio atliekamos funkcijos	Procesai, susiję su funkcijų vykdymu	Rizika					Rizikos vertinimas (nuo 1 iki 6, kur 1=maža tikimybė ar mažas poveikis, 6=didelė tikimybė ar				Reagavimas į nustatytą riziką	
		Galimi rizikos veiksniai (rizikos įvykiai, šaltiniai)	Rizikos veiksnio poveikio apibūdinimas (potenciali žala, naugotinis turas)	Rizikos pobūdis (strateginė - S, finansinė - F, reputacinė - R, teisinė - T)	Poveikis	Tikimybė, kad realizuosis	Rizikos lygis	Rizikos reitingas	Mažas poreikis/maža tikimybė = "Toleruojama"; Didelis poreikis/maža tikimybė = "Nenumatytų atvejų planas"; Mažas poreikis / didelė tikimybė = "Kontrolės procedūros"; Didelis poreikis / didelė tikimybė = "Kontrolė"	Reagavimo poreikis (labai skubu, skubu, nesukabu, reagavimas nereikalingas)		
Planuoja ir koordinuoja departamento skyrių atliekamų patikrinimų: 1. specialiųjų transporto priemonių bandymo ir (ar) tikrinimo pagal Susitarimą dėl greito gendacijų masto produktų tarpinaičio gabenimo ir toliau gabenami naudojamų specialiųjų transporto priemonių (ATP) veiklos; 2. autobusų stočių veiklos; 3. vairuotojų patikrinimo ir papildomo mokymo veiklos; 4. transporto priemonių privalomosios techninės apžiūros atlikimo veiklos; 5. skaitmeninių tachografo techninės priežiūros, remonto ir eksploatacijos sutarimo veiklos; 6. motorinių transporto priemonių ir jų priekabų techninės apžiūros atlikimo veiklos; 7. transporto priemonių techninės priežiūros atlikimo ir (arba) remonto paslaugų teikimo veiklos; 8. pavojingųjų krovinių vežimo kelių srityje veiklos.	Metinių veiklos patikrinimų planų sudarymas	IS VEKTRA veiklos sutrikimai	sudėtingas ("rankinis") šiko subjektyvų rizikungumo vertinimas ir planinių patikrinimų plano sudarymas	R	2	2	4	Mažas	Toleruojama	Nereikalingas		
				S	2	2	4	Mažas	Toleruojama	Nereikalingas		
	Poveikio atitikti neplaninius šio šiko subjektyvų patikrinimus vertinimas	teismo regulavimo, kuris sumažintų subjektyvių sprendimų priėmimo galimybę, trūkumas	neefektivus naudojamas PTD skyrių darbuotojų darbo laikas ir šiko subjektyvūs sužeidimai per didelę administracinę naštą, kadangi neplaniniai patikrinimai atliekami per dažnai		R	4	2	8	Tikėtinas	Nenumatytų atvejų planas	Nesukabu	
			netinkama įvertinamas neplaninio patikrinimo atlikimo būtinumo poreikis (t.y. neplaniniai patikrinimai atliekami per retai), kas lemia galimai daromos žalos esimo saugai konkurencija neužkardymą		R	4	2	8	Tikėtinas	Nenumatytų atvejų planas	Nesukabu	
				S	4	2	8	Tikėtinas	Nenumatytų atvejų planas	Nesukabu		

(2 pav.)

RIZIKOS VEIKSNIŲ APIBŪDINIMAS IR VERTINIMAS												
Struktūrinio padalinio atliekamos funkcijos	Procesai, susiję su funkcijų vykdymu	Rizika					Rizikos vertinimas (nuo 1 iki 6, kur 1=maža tikimybė ar mažas poveikis, 6=didelė tikimybė ar				Reagavimas į nustatytą riziką	
		Galimi rizikos veiksniai (rizikos įvykiai, šaltiniai)	Rizikos veiksnio poveikio apibūdinimas (potenciali žala, naugotinis turas)	Rizikos pobūdis (strateginė - S, finansinė - F, reputacinė - R, teisinė - T)	Poveikis	Tikimybė, kad realizuosis	Rizikos lygis	Rizikos reitingas	Mažas poreikis/maža tikimybė = "Toleruojama"; Didelis poreikis/maža tikimybė = "Nenumatytų atvejų planas"; Mažas poreikis / didelė tikimybė = "Kontrolės procedūros"; Didelis poreikis / didelė tikimybė = "Kontrolė"	Reagavimo poreikis (labai skubu, skubu, nesukabu, reagavimas nereikalingas)		
6. kontroliuoja autobusų stočių veiklą, vertina autobusų stočių atitikti nustatytoms reikalavimams.	Kontrolė atliekama autobusų stotyje	Pareigūnų kompetencijos stoka	Netinkamai ar neįvertintos atitiktys reikalavimams.	R	3	2	6	Vidutinis	Toleruojama	Nereikalingas		

(3 pav.)

¹ Lietuvos transporto saugos administracijos 2020 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 2BE-22 "Dėl Lietuvos transporto saugos administracijos rizikų valdymo politikos patvirtinimo" (vertinimas atliktas 2019 m. pabaigoje, kitas vertinimas bus atliktas 2020 m. pabaigoje).

² Specialiųjų tyrimų tarnybos 2011 m. gegužės 13 d. įsakymas Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

stočiai suteikimo. Tuomet Transporto veiklos skyriaus specialistai patikrina, ar stotis atitinka nustatytus reikalavimus, surašo AS apžiūros aktą¹⁰ ir nustato, kad AS atitinka kitos, negu turi, kategorijos kvalifikacinius reikalavimus, Administracija kreipiasi į Susisiekimo ministeriją su siūlymu AS suteikti (pakeisti) kategoriją¹¹. 2018 m. pagal gautus pranešimus buvo įvertintos dvi (2) AS (Radviliškio ir Širvintų). 2019 m. - 2020 m. iki rugsėjo mėn. į Administraciją nebuvo kreiptasi dėl AS atitikties nustatytiems reikalavimams vertinimo.

4. 2019 – 2020 m. rugsėjo mėn. Administracija skundų dėl AS veiklos negavo. Atsižvelgiant į tai, nei Transporto veiklos skyrius, nei autobusų stočių veiklą turintys kontroliuoti teritoriniai kontrolės padaliniai AS veiklos patikrinimą neatliko.

5. Administracijai pavesta vykdyti atsakingos už reglamento (ES) Nr.181/2011 įgyvendinimą institucijos¹² funkcijas. Atsakinga institucija kas dvejus metus (pradedant 2015 m. birželio 1 d.) skelbia savo praėjusių dvejų kalendorinių metų veiklos ataskaitą¹³. Tačiau kai AS atitiktis vertinama tik tuomet, kuomet AS valdytojas kreipiasi dėl kategorijos suteikimo, o AS veiklos patikrinimai neatliekami, informacijos apie Reglamento nuostatų įgyvendinimo neatitikimą ar galimą pažeidimą nėra. Reglamento reikalavimus¹⁴ turi atitikti pirmos kategorijos AS, todėl svarstytina kontrolės pareigūnams vykdyti pirmos kategorijos AS veiklos patikrinimus.

Pastaba. LTSA ši funkcija nepavesta nė vienam struktūriniam padaliniiui, Transporto veiklos skyrius funkcijos vykdyme dalyvauja¹⁵.

6. Dėl AS veiklos patikrinimo klausimyno¹⁶ (jei Administracija ir toliau vykdytų AS veiklos kontrolės funkciją):

6.1. klausimynu nenumatytas tikrinimas pagal suteiktą kategoriją;

6.2. nenumatyta tikrinti, ar AS prižiūri jai priskirtų autobusų eismo tvarkaraščių būklę reguliariojo susisiekimo autobusų maršrutų (išskyrus miesto) stotelėse¹⁷ ir stotelių tvarkaraščiai yra aktualūs;

6.3. klausimai 1.28-1.30 nėra pakankami: nėra klausimo apie įdiegtas prieigos sąlygas neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims vežti¹⁸, taip pat nėra prieigos sąlygų kriterijų, pagal kuriuos būtų įvertinama, ar prieigos sąlygos įdiegtos ir ko trūksta; nėra klausimo apie stotyse neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims teikiamą pagalbą (pagal Reglamento 1 priedą), taip pat, kiek pagalbos priemonių turi būti vykdoma išvadai, kad pagalba teikiama.

Siūlau tobulinti AS tikrinimo klausimyną:

- tikrinimo klausimyną sudaryti tokiu principu, kad tikrinimas būtų pagal AS turimą kategoriją; pirmas klausimyno klausimas „1.1. Ar AS atitinka jai suteiktą kategoriją“ būtų nukeliamas į pabaigą ir teikiamas kaip viena iš tikrinimo išvadų (ar atitinka, o jeigu ne – kokie trūkumai);

¹⁰ Forma patvirtinta Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2014 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. 2B-177.

¹¹ Nuostatų 9 punktą.

¹² LTSA nuostatų 13.7.9 papunktis: vykdo institucijos, atsakingos už 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL 2011 L 55, p. 1) (toliau – Reglamentas), nuostatų, susijusių su reguliariomis paslaugomis, <...> vykdymo užtikrinimą;

¹³ Reglamento 29 straipsnis.

¹⁴ Nuostatų 10¹ punktą.

¹⁵ Transporto veiklos skyriaus nuostatų, patvirtintų Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2017 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. 2BE-160 4.13 papunktis: „**dalyvauja** vykdamas institucijos, atsakingos už 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL 2011 L 55, p. 1), nuostatų, susijusių su reguliariomis paslaugomis, kai vežama iš Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių vietų, ir reguliariomis paslaugomis, kai vežama iš trečiosios valstybės į Lietuvos Respubliką, vykdymo užtikrinimą, funkcijas“;

¹⁶ Forma patvirtinta Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2016 m. rugpjūčio 2 d. įsakymu Nr. 2BE-194.

¹⁷ Nuostatų 2 priedas, Sąrašo 4 stulpelis.

¹⁸ Reglamento 11 straipsnio 1 d.

- papildyti klausimu, ar AS prižiūri jai priskirtų autobusų eismo tvarkaraščių būklę reguliariojo susisiekimo autobusų maršrutų (išskyrus miesto) stotelėse ir stotelių tvarkaraščiai yra aktualūs;

- papildyti klausimu apie įdiegtas prieigos sąlygas neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims vežti (Reglamento 11 str. 1 d.), nustatyti kriterijus, iš kurių įvertinama, ar sąlygos įdiegtos;

- papildyti klausimu, ar AS sudarytos sąlygos gauti neįgaliojo ar riboto judumo asmenų pranešimą apie pagalbos poreikį, įskaitant bilietų kasas, bilietų užsakymą telefonu ir pardavimą internete (Reglamento 14 str. 3 d.);

- papildyti klausimu, ar neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims teikiama pagalba, nustatyta Reglamento 1 priede, nustatyti kriterijus, iš kiek pagalbos priemonių vertinama, kad pagalba teikiama;

- papildyti klausimu, ar AS personalas, teikiantis pagalbą neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, apmokytas ją teikti (Reglamento 16 str. 1 d. ir II priedas).

7. Nėra aišku, ar tikrinama ir kas tikrina, ar stotis visiems vežėjams, vežantiems keleivius tos pačios susisiekimo rūšies maršrutais, taiko vienodus paslaugų tarifus¹⁹.

Siūlau AS tikrinimo klausimyną papildyti klausimu, ar stotis visiems vežėjams, vežantiems keleivius tos pačios susisiekimo rūšies maršrutais, taiko vienodus paslaugų tarifus.

8. Galimai tobulintini dalykai AS veiklos nuostatuose. Į kvalifikacinius reikalavimus pagal kategorijas nėra įtraukta keleivių ir autobusų ekipažų saugai ir sveikatai svarbūs kriterijai, atspindintys AS paskirtį²⁰:

- keleivių laukiamoji salė, sanitariniai mazgai (nėra vertinama, ar turi visuomeninės paskirties objektams konstrukcijoms, higienai, gaisrinei saugai ir kitų reikalavimų atitikimą patvirtinančius atsakingų institucijų periodinės patikros aktus, leidimus eksploatuoti ir kt.);

- patalpos autobusų ekipažų poilsiui (nėra nustatyta, kaip jos turi būti įrengtos, nėra vertinama, ar jos yra, ar naudojamos);

Taip pat į kvalifikacinius reikalavimus pagal AS kategorijas galėtų būti įtraukta poreikis ir reikalavimai automobilių stovėjimo aikštelėms, ir jose įrengtoms neįgaliejių automobiliams skirtoms vietoms; motinos ir vaiko kambarys.

Pastaba. Papildžius kvalifikacinius reikalavimus, atitinkamai turėtų būti papildytas patikrinimo klausimynas.

IŠVADOS.

1. Įgaliojimai Administracijai vykdyti autobusų stočių veiklos kontrolę tiesiogiai įstatymu nesuteikti.

Pagal Autobusų stočių nuostatus autobusų stočių veiklą kontroliuoja ir „kiti kontrolės teisę turintys pareigūnai“. Nustačius stočių eksploatavimo tvarkos pažeidimų, administracinių nusižengimų protokolą gali surašyti Administracija, taip pat savivaldybių administracijų pareigūnai.

Autobusų stotys steigiamos pagal savivaldybių tarybų nustatytus kriterijus ir tvarką, vadinasi, savivaldybių tarybos analizuoja ir turi informaciją apie keleivių srautus, keleivių aptarnavimo poreikius. Be to, autobusų stotis yra savivaldybės „objektas“ ir savivaldai turi rūpėti, kad stotis įsteigta ir veikia pagal savivaldybės tarybos nustatytus kriterijus, o savivaldybės teritorijoje esančiose reguliariojo susisiekimo autobusų maršrutų (išskyrus miesto) stotelėse autobusų eismo tvarkaraščiai, kuriuos pavesta prižiūrėti autobusų stotčiai, aktualūs. Todėl svarstyta, kad autobusų stočių veiklos kontrolės funkciją vykdytų tik savivaldybių administracijos, užtikrinamos aiškų, vieningą, optimizuotą procesą ir jo priežiūrą.

2. Skundų dėl autobusų stočių veiklos 2019 - 2020 m. negauta.

3. Autobusų stočių patikrinimų 2019 m. – 2020 m. neplanuota – nevykdyta.

4. Administracija paskirta užtikrinti Reglamento (ES) Nr. 181/2011 nuostatų įgyvendinimą, tačiau ši funkcija nepavesta nė vienam iš LTSA struktūrinių padalinių (Transporto veiklos reguliavimo skyrius jos vykdytume dalyvauja).

¹⁹ Kelių transporto kodekso 16 straipsnio 5 d.

²⁰ Nuostatų 6 punktas: aptarnauti keleivius<...>, organizuoti autobusų ekipažų <...> tarpreisinių poilsį, kontroliuoti autobusų išvykimo ir atvykimo laiką, parduoti keleiviams bilietus, <...>.

4. SIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Įvertinti LTSA funkcijos „kontroliuoja autobusų stočių veiklą“ teisinį pagrindimą ir galimybę siūlyti Susisiekimo ministerijai perduoti funkcijos vykdymą savivaldai;	Administracija, Susisiekimo ministerija	2021-12-31	Aiškus, vieningas, optimizuotas, nuoseklus procesas ir jo priežiūra.
2.	Atlikus 1 punkte numatytą įvertinimą, ir nustatius tokią galimybę, pasiūlyti Susisiekimo ministerijai AS veiklos kontrolės funkciją perduoti savivaldai.	Administracija, Susisiekimo ministerija	2021-12-31	Užtikrintas aiškus, vieningas, optimizuotas, nuoseklus procesas ir jo priežiūra.

Jei autobusų stočių veiklos kontrolės funkcija lieka Administracijos atsakomybei:

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Atnaujinti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymą Nr. 3-734 „Dėl Autobusų stočių veiklos nuostatų patvirtinimo“, įgyvendinant motyvuotos išvados 8 punkte numatytas rekomendacijas dėl AS kvalifikacinių reikalavimų.	Susisiekimo ministerija	2021-06-30	Aiškus, pakankamas reglamentavimas.
2.	Strateginio planavimo skyriui papildyti padalinio, kuris vykdys atsakingos institucijos už Reglamento (ES) Nr. 181/2011 nuostatų įgyvendinimą funkciją, nuostatus.	Administracija	2021-01-30	Aiškus, pakankamas reglamentavimas
3.	Patikrinimo klausimyno papildymas, įgyvendinant rekomendacijas, numatytas motyvuotos išvados 6 - 8 punktuose.	Administracija	2021-12-31	Aiškus, pakankamas reglamentavimas.

Administracijos direktorius

Genius Lukošius